

Novinky

Občasník pre obyvateľov obce Nemecká

ročník II.

číslo 1/marec 2008

spod Hradiska

V čom máme nádej

Viete, ktorá farba nastupuje v módnych trendoch? Nemám na mysli módu v obliekaní. Skôr hovorím o móde prírody, o tom, čo sa deje za našimi oknami v týchto dňoch. Vzduch sa otepluje, slnko zahrieva zem svojimi lúčmi čoraz viac a viac a tráva i stromy dostávajú stále zelenší šat. Áno, zelená. To je tá farba, ktorá dnes prichádza do módy. Táto farba je však nielen farbou prebúdajúcej sa prírody, ale aj – a to predovšetkým – farbou nádeje. A najmä o tú v týchto dňoch ide najviac.

Zelená farba je tá, ktorá je znamením života po chladnej zime, znamením jari. Je znamením, že sa deje niečo nové, nové a pekné.

Takto to býva i v živote. Človek tiež zažíva zimu v podobe sklamaní, beznádeje, zrád. Ani my mnohokrát nevieme, čo v tejto ľudskej zime máme robiť, ako z nej vyjsť. Často sa pýtame, prečo tento chlad cítime my a dokedy ešte bude trvať. Na mnohé otázky si však odpoveď dať nevieme a ani vedieť nemôžeme. Vieme však, že tak ako v prírode po zime nevyhnutne prichádza jar, ani naša „zimná“ sklúčenosť nebude trvalá. Potrebujeme jednoducho nádej na jar.

Práve na jar dostáva príroda druhú šancu. Takúto druhú šancu prežívame pri slávení Veľkej noci. Svojím vykupiteľským dielom nám ju totiž priniesol Ježiš Kristus. Aj on – hoci bol Boh – ako človek prežil sklamanie, zapretie i zradu. Prežíval úzkosť i bolesť. Pred smrťou ho všetci opustili. Po jeho smrti prežívali aj jeho blízki beznádej. No na tretí deň im svojim zmŕtvychvstaním priniesol nádej. Nádej na život, na nový život s ním. Priniesol túto nádej nielen svojim blízkym, ale všetkým. Všetkým ľuďom, a teda i nám. Ako sa živý zjavil učeníkom, tak sa chce živý zjaviť aj nám. Ako pozrel na učeníkov, tak hľadá aj na nás. Ako dodával odvahy učeníkom, tak posmeľuje aj nás: „Nebojte sa. Ja som to.“

Tak sa otočme tvárou k zmŕtvychvstalému Kristovi, aby nás mohol prežiariť svojou láskou a nádejou, ktorá plynie z jeho zmŕtvychvstania.

Erik Hanzen

Divadelný ochotnícky súbor

RÁZTOČAN

Vás dňa **6. apríla 2008** (nedeľa)

pozýva na predstavenie
divadelnej veselohry

Luda Zelienuku

Žinčicou proti infarktu

Kultúrny dom v Nemeckej
začiatok o 19.00

Z obsahu:

Vypáliť či nevypáliť? 2

Storočná A. Solivajsová 4

Veľkonočné dary našej prírody ... 5

V šírom poli kríž 6

J. G. Tajovský a Nemecká 8

Rozhovor s Milanom Ševčíkom ... 10

Sokol Nemecká na turnaji
v Badíne 11

**Uznesenie č. 1 / 2008
zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva obce Nemecká
konaného dňa 28. 1. 2008 na Obecnom úrade v Nemeckej**

Obecné zastupiteľstvo

A. berie na vedomie:

1. správu o činnosti obecného úradu,
2. plnenie bodov predchádzajúceho uznesenia,
3. informáciu predsedu komisie školstva, kultúry a športu PhDr. Martina Lokšu o vzniku občianskeho združenia Čierťaž Nemecká.

B. schvaľuje:

1. správu hlavného kontrolóra obce o kontrolách za predchádzajúci rok 2007 v zmysle zákona 369/1990 o obecnom zriadení,
2. zriadenie euro-teamu v obci pre zavedenie eura v roku 2009 v zložení: Ing. Jozef Kliment, Ing. Milan Turčan, Ing. Juraj Črepp, Ján Bačko, Ing. Ján Turčan ml., Veronika Bakošová, Ing. Eva Hiadlovská, Ján Halgaš nml.,
3. odpredaj areálu Dielničky v celosti zapísaného na liste vlastníctva č. 580, vstupný objekt súp. č. 1051, chata Dolina súp. č. 1052, chata Nemecká súp. č. 1053, rekreačné chatky súp.

- č. 1054-1063 bez pozemkov za sumu 1 000 000,- Sk v troch splátkach (roky 2008 – 2010) spoločnosti Dronte, spol. s r. o.,
4. prenájom a prestavbu starej zasadačky na náklady obce na dve izby pre Jozefa Vanču, bytom Nemecká, Ul. A. Sládkoviča 8. Nájomné sa zvýši o plochu spomenutej miestnosti.

C. poveruje:

1. starostu obce prekonzultovať návrh kúpno-predajnej zmluvy predložený firmou Dronte, spol. s r. o., ohľadne predaja areálu Dielničky s právnikom JUDr. Roštárom,
2. predsedu finančnej komisie zvolaním zasadnutia za účelom prejednania ďalšej spolupráce s novovzniknutým občianskym združením Čierťaž Nemecká a prípravy návrhu novej zmluvy s Máriou Šimkovou ohľadne priestorov kultúrneho domu v Nemeckej,
3. predsedu komisie školstva, kultúry a športu osloviť Lubomíra Duľu s návrhom vstúpiť do spomenutej komisie.

Ing. Jozef Kliment, starosta obce

Vypáliť či nevypáliť?

Jarné vypaľovanie trávy patrí už akosi tradične k jarným prácam na dedinách. Ale skúsili sme sa už niekedy zamyslieť nad významom alebo nevyhnutnosťou tohto pomaly už „národného športu“?

Pred príchodom ľudí naše územie takmer úplne pokrývali lesy. Človek však potreboval okrem ornej pôdy na pestovanie plodín, ktoré tvorili súčasť jeho obživy, aj lúky a pasienky na zabezpečenie potravy pre svoje domáce zvieratá. Odstránením lesa tak postupne vznikla približne taká krajinná štruktúra, ako ju poznáme dnes – lesy, lúky, polia a ľudské obydľia so záhradami. Odlesnené plochy postupom času zarastajú a pri ich ponechaní na samovývoj by z nich vznikol postupne opäť les. Ako veľmi dobre vieme, zabrániť sa tomu dá len ich prirodzeným obhospodarovaním, t.j. v prípade lúčnych porastov ich kosením alebo vypásaním domácimi zvieratami. Na zanedbaných, nekosených a nevypášaných lúčkach sa hromadí „starina“ – stará tráva. A tu sa dostávame ku koreňu vecí. Najjednoduchší spôsob na jej odstránenie je jej vypálenie. Veď len stačí škrtnúť zápalkou a ostatné sa už väčšinou urobí samo.

Lúky a pasienky s remízkami sú životným priestorom veľkého množstva rastlín a živočíchov. Vypaľovaním dochádza k likvidácii množstva jedincov, najmä živočíchov, ktoré pred ohňom nemajú možnosť uniknúť alebo to jednoducho nestihnú. Týka sa to najmä bezstavovcov a ich vývojových štádií, napr. motýľov, mravcov a čmeliakov. Pri vypaľovaní lúk a pasienkov s rozptýlenými stromami a krovinami môže dôjsť aj k likvidácii hniezd viacerých druhov vtákov, najmä ich vajec a mláďat, ide napr. o hniezda škvránkov, peníc a strakošov. Niektoré druhy môžu následkom vypaľovania z takto atakovaných miest svojho

výskytu úplne vymiznúť. Okrem toho vypaľovanie mení štruktúru pôdy a celkovo ochudobňuje daný biotop. V prípade, že sa oheň rozšíri na okolité kroviny a lesy, môžu byť následky ešte rozsiahlejšie, a to nielen z prírodoochranárskeho hľadiska, ale aj z hľadiska možných škôd na majetku. Keď oheň z vypaľovania trávy zasiahne les, možnosť jeho uhasenia „vypaľovačmi“ je prakticky nulová, keďže v lese je veľké množstvo horľavého materiálu a aj šírenie ohňa v ňom je rýchlejšie. Pri vypaľovaní trávy v zastavanom území, v blízkosti domov a iných stavieb môžu byť dôsledky tiež zlé, a to vrátane ohrozenia zdravia a života ľudí. Podľa údajov Hasičského a záchranného zboru najviac požiarov v roku 2007 vzniklo v marci a apríli, čo je práve obdobie jarného vypaľovania trávy, pričom požiare trávnych porastov sú na popredných miestach príčinou vzniku požiarov vôbec, vlni to bolo 3765 požiarov. Vypaľovanie trávy je navyše zakázané aj zákonom č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom a za porušenie tohto zákazu hrozí fyzickým osobám, občanom, **pokuta až 10 000,- Sk.**

Sú teda aj nejaké alternatívy k jarnému vypaľovaniu trávy? Sú, aj keď nie také pohodlné ako vypaľovanie. Ideálne je ich kosenie alebo vypásanie, teda tradičné, stáročiami overené spôsoby obhospodarovania trávnych porastov. V prípade trávnych plôch v zastavanom území môže ich pravidelné kosenie navyše prispieť k zatraktívneniu celej obce, čo pri v súčasnosti modernej propagácii cestovného ruchu nie je bezvýznamný faktor. No a v neposlednom rade je pohľad na udržiavané lúky a medze určite príjemnejší aj pre nás, domácich.

Peter Kološta

Fašiangový obecný ples

Foto: Michal Lukáč

Myšlienku zorganizovať v období fašiangov obecný ples sa tohto roku podarilo zrealizovať poslancom obecného zastupiteľstva Martinovi Petrikovi a Martinovi Lokšovi spolu s komisiou školstva, kultúry a športu. Uskutočnil sa v sobotu 2. februára v priestoroch domu služieb v Dubovej. Tanečným parketom sprevádzal diskdžokej Tomáš Píta z Jasenia, o program s pochovávaním basy sa postarala folklórna skupina Čierťaz. Nakoľko počet účastníkov bol obmedzený spomenutými priestormi, plesu sa zúčastnilo len niečo vyše 50 ľudí. Napriek tomu bola zábava dobrá a organizátori sú odhodlaní tejto započatej tradícii zostať verní aj v nasledujúcich rokoch.

ML

Vznik občianskeho združenia

ČIERŤAŽ NEMECKÁ

Už viac ako 10 rokov pôsobia v našej obci dva kolektívy, ktoré sa zaoberajú kultúrnou činnosťou na poli ochotníckeho divadla a folklóru. Ich zriaďovateľom bol náš obecný úrad, ktorý zároveň dotoval ich činnosť.

Začiatkom tohto roka došlo k organizačným zmenám, pretože aktivisti oboch týchto súborov spojili svoje sily a založili si občianske združenie pod názvom Čierťaz Nemecká. Toto združenie bolo oficiálne zaregistrované 17. januára 2008 na Ministerstve vnútra SR ako právny subjekt. Jeho hlavným cieľom bude v nasledujúcom období riadiť a usmerňovať divadelnú aj folkloristickú činnosť a spolupodieľať sa na organizácii spoločensko-kultúrnych podujatí v obci.

Na zakladajúcom valnom zhromaždení združenia, ktoré sa uskutočnilo 17. februára, si členovia spomedzi seba zvolili vedenie, na ktorého pleciach bude spočívať koordinácia aktivít

občianske združenie
**ČIERŤAŽ
NEMECKÁ**

združenia. Za riaditeľa ako štatutárneho zástupcu bol zvolený PhDr. Martin Lokša, členmi rady ako výkonného orgánu sa stali Ing. Ján Turčan st., Mgr. Jana Kološťová, Ing. Marianna Petriková, Ing. Miroslav Čontofalský a Ing. Martin Petrik. Do revíznej komisie ako kontrolného orgánu boli nominovaní Ing. Gabriela Macíková, Ing. Ľubica Lokšová a Pavel Kobzoš st.

Členom združenia Čierťaz Nemecká sa môže stať ktorýkoľvek folkloristický či divadelný aktivista, sympatizant alebo fanúšik, ktorý podporuje ciele združenia a súhlasí s jeho stanovami. Členstvo sa nadobúda vyplnením prihlášky a zaplatením členského poplatku, ktorý valné zhromaždenie odsúhlasilo vo výške 100,- Sk ročne. Trvalý pobyt v našej obci nie je podmienkou.

-ok-

100-ročná *Anastázia Solivajsová*

Dňa 6. februára sa dožila vzácnych 100 rokov naša spoluobčianka Anastázia Solivajsová, rod. Simanová, z Dubovej. Prežila obe svetové vojny, posledné roky Rakúsko-uhorskej monarchie, prvú Československú republiku, vojnový Slovenský štát, socialistické Československo a dožila sa aj našej novej Slovenskej republiky. Bola dvakrát vydatá a vychovala dve deti. Celý život prežila v Dubovej. Ako veľmi mladá ovdovela. Jej prvý muž Juraj Ostrihoň odišiel v roku 1927 za prácou do Kanady a tam zahynul. Dcéra Helena mala vtedy jeden a pol roka, syn Lukáč sa narodil dva mesiace po otcovej smrti. Druhýkrát sa vydala za Ondreja Solivajsa z Radvane.

Teta Anastázia býva na hornom konci starej Dubovej a už dlhé roky sa o ňu stará dcéra Helena Pikulová, ktorá býva len niekoľko domov poniže. Pri príležitosti jej významného jubilea som ju navštívil doma a položil jej niekoľko otázok. Naším čitateľom teraz prinášame rozhovor s jubilantkou, ktorá si zaspomínala na svoje detstvo a mladosť.

Ako si spomínate na svojich rodičov, súrodencov a na detstvo?

Bolo nás päť detí – sestry Marka, Milka a bratia Jozef a Michal. Náš otec sa už ako vdovec druhý raz oženil s mojou mamou. Tá pochádzala z Detvy a slúžila u rectorov (v škole – pozn. red.) v Dubovej. Tu sa spoznala s otcom. Bývali sme u Bartov. Robilo sa len okolo poľa. Otec zomrel na bojišti v 1915-om roku v Galícii. Ja som slúžila za osem rokov v Bystrici. Najprv u mäsiara Štrobla na námestí pod vežou a potom u lekárniky Flindnera.

Ako si spomínate na časy, keď ste chodili do školy?

Dobre. Učil nás pán Šteller a učili sme sa po maďarsky. Aj keď som slúžila, len maďarsky sme sa rozprávali. To som už všetko zabudla.

Čomu vd'áčite za to, že ste sa dožili takého vysokého veku?

Ja neviem, hádam od tej roboty. Celý život sme museli robiť, s mužom sme na lúku pod Homôlkou vynášali hnoj v košoch na chrbte. Aj osem ráz sme sa za deň otočili hore-dolu. Mali sme kravy aj bravý, naša mama držali prasačku, prasiatka popredali a mali korunky.

Čo najradšej jete?

Ráno len chleba kúšťok s maslom alebo rožok, bielu kávu, cez deň to, čo mi navaria. A večer zase len kávu.

Spíte dobre?

Dobre. Spať idem večer o pol šiestej, o šiestej. A spím až do rána, aj do deviatej.

Kedy boli podľa vás ľudia lepší, teraz alebo v minulosti?
Vtedy sme viac chodievali jeden k druhému. Keď sa išlo v nedeľu z kostola, a Ráztočania domov peši, naša mama ich volali poďte, kmotrička, zohriať sa, kúšťok kávičky sa napiť, im uvarili, postruhníkov mali od soboty napečených. Zohriali sa a tak išli domov. Ľudia boli lepší k sebe, teraz sú lakomejší.

Za rozhovor tete ďakuje a všetko dobré praje Martin Lokša

Dedina

Ako z neba, keď padá hviezda,
tak rýchlo letí moja túžba.
Túžba, čo chcela svet obmeniť,
domovu môjmu lásku vyjadriť.

Keď človek malý je, krídla má zlepené.
Až keď to pochopí, krídla uchopí,
krídla si rozvinie a v diaľ sa poberie.
V diaľ do sveta šireho, by vedel,
čo znamená domov jeho.

Vy, čo to poznáte, iste mi uznáte tento spev.
Vy ste to zažili – tú radosť prečistú,
keď oko pohladí otcovský lán,
keď človek pocíti z tisíc srdc radosti,
že drží v ruke rodnú zem.
Táto zem svätá je, matkou je aj naším otcom,
na nej sa rodili, na nej i zomreli.

Vy to ver' poznáte, ten obraz zahmlený,
cez slzu videný, keď okom hladíte
všetky známe mladiny – smreký, jedle, javory.
To sú vaše domovy.
Fialky, sedmikrásky a zvončeky,
čo hovoria, kde patria naše životy.
Srunky a motýle v doline – veru tak to vyzera,
keď sa cez oko pozerá
srdce milujúceho človeka.

Ivana Čambalková

Veľkonočné dary

našej prírody

Po dlhých zimných dňoch k nám opäť prichádza jar s príslubom nového života, lásky a hojnosti prebúdajúcej sa prírody. Ľudia už od vekov prejavujú radosť z prvých jarných lúčov slnka sviatkami jari, veľkonočnou šibačkou či oblievačkou. Ľudia si hlboko uvedomovali svoje miesto v cykloch prírody a s úctou oslavovali všetky obdobia tohto kolobehu. Nie náhodou práve vajíčkami, symbolmi zrodu nového života, slávil príchod jari.

V každej domácnosti sa chystá jarná výzdoba – rôzne ikebany, jarné venčeky, farbenie vajíčok. Je milé, ak sa do prípravy zapoja všetci členovia domácnosti. Rodina spolu vytvára originálne výrobky a pritom zažije zaujímavé chvíle. Poradíme vám, ako zafarbiť vajíčko **prírodnými farbivami**.

Ktoré rastliny použijeme:

žltá farba

harmančekové kvety
bazové kvety
brezové listy
mletá kurkuma (korenie)
praslička
púpavové kvety

červená farba

cviklová šťava
malinová šťava
čučoriedková šťava
černicová šťava
červená čakanka
šupky červenej cibule

zelená farba

zelený šalát
žihľavové listy
špenát
bazové listy

oranžová farba

mletá červená paprika
šupky hnedej cibule

hnedá farba

listy a obalové šupky orecha
čierna káva
slivková kôra

modrá farba

červená kapusta
čierne hrozno
šťava z bazových bobúľ

Dobrá rada

Dávame pozor na to, aby nám vajíčka počas varenia nepopraskali. Dáme ich do chladnej vody a privedieme do varu pri minimálnej teplote. Varíme 15–20 min.

Vajíčka v rastlinnom roztoku necháme od 10 min. až po niekoľko hodín (ak chceme mať tmavší odtieň). Potom ich vyberieme na papierovú utierku, aby dobre vyschli. Ak chceme mať lesklé vajíčka, potrieme ich olejovou handričkou alebo kúskom slaniny. Zdobíme ich ľubovoľne – napr. naliepaním ovsených vločiek, vyškrabávaním, dolepovaním.

Mária Skladaná

Recepty

Krekry so šunkovou penou

1 balíček slaných krekrov, 80 g masla, 200 g šunky alebo mäkkej salámy, soľ, sherry paradajky, petržlenová vňať

Šunku pokrájame na malé kúsky, pridáme maslo, soľ a rozmixujeme na penu. Ozdobíme ňou krekry a na vrch dáme 1/4 paradajky. Ozdobíme petržlenovou vňaťou.

Zelerový šalát

1 zeler, 2 natvrdo uvarené vajíčka, 1 menšia cibuľa, 10 dkg mäkkej salámy, 1 kyslá smotana, korenie, soľ, kápi, pažítka

Zeler očistíme a nastrúhame na jemnom strúhadle. Cibulu, salámu a vajíčka nakrájame nadrobno, pridáme nadrobno posekanú pažítku a zalejeme kyslou smotanou rozmiešanou so soľou a korením. Premiešame a môžeme ozdobiť kápiou.

Recepty pripravila Eva Hrbáňová

V širom poli križ

Pri prechádzke na Zábreží v Dubovej si okoloidúci všimne naklonený hrobový pomník s križom z ružového mramoru, nachádzajúci sa uprostred poľa. Je na ňom vytesaný ledva viditeľný latinský text, ktorý už takmer 150 rokov odoláva dažďu a mrazu. Tento pomníček je pravdepodobne posledným ostatkom starého dubovského cintorína. Starší občania si spomínajú, že v jeho blízkosti sa nachádzali ešte pozostatky starých hrobov a časť tohto poľa sa v minulosti poľnohospodársky nevyužívala.

V čase môjho pôsobenia vo funkcii obecného kronikára som z vlastného záujmu s ťažkosťami vylúštil latinský nápis na spomínanom pomníku. Slovenský preklad textu nedáva celkom jasný zmysel a je takýto: *Vynikajúcemu pánovi Jánovi Halvániy ináč Halvany, ktorý bol učiteľom v Dubovej a vlastníkom prísľušného majetku daného 18. októbra 1824 Akvalom Dilanim. Tento Ján bol v škole riaditeľom detského slepeckého ústavu. Na jeho počesť dala postaviť pomník Mária Krajčíková v roku 1860.*

Na rozdiel od klasických hrobových pomníkov tu chýba dátum narodenia a úmrtia. Ján Halvány pravdepodobne nebol pôvodným obyvateľom a do Dubovej prišiel z miesta, kde bol predtým riaditeľom slepeckého ústavu. Neoverená informácia z ústneho podania hovorí, že pomník tomuto učiteľovi bol postavený z vďaky za záchranu školských detí v Dubovej pri veľkej povodni, pri ktorej tento učiteľ sám zahynul.

Tolko sa mi podarilo zistiť z opusteného pomníka v poli. Kolko osudov či tragédií tých, ktorým nemal kto postaviť

kamenný pomník, ukrýva zem starého cintorína, to už nikto nezistí. Bolo by vhodné túto pamiatku zachrániť pred zničením a premiestniť ju do dubovského cintorína.

V kronike sa uvádza, že v roku 1783 bol v Dubovej zriadený nový cintorín okolo kostola a bol opatrený múrom. O mieste pôvodného cintorína sa zápis nezmiňuje.

Ján Turčan st.

Žil tu aj

Jozef Murgaš

Pred 120 rokmi za farára Ferdinanda Bitteru ako kaplán pôsobil v Dubovej slovenský kňaz, fyzik, vynálezca, maliar, národný a politický činiteľ Jozef Murgaš. Narodil sa v Tajove v roku 1864, zomrel v americkom meste Wilkes-Barre 11. mája 1929 ako 65-ročný. Počas štúdiá na bystrickom gymnáziu sa rozhodoval medzi fyzikou a maľovaním, ktorému sa priúčal aj v ateliéri Josefa Božetecha Klemensa. Nedostatok finančných prostriedkov v rodine rozhodol o ďalšom bezplatnom vzdelávaní v kňazskom seminári

v Ostrihome a o životnej dráhe katolíckeho kňaza. Už ako kaplán študoval maliarstvo na Majstrovskej škole v Budapešti a na príhovor maliara Dominika Skuteckého mu cirkevné vrchnosti povolili pokračovať na maliarskej akadémii v Mníchove. Pre svoje národné cítenie v období silnej maďarizácie sa však Murgaš dostal do sporu a neskôr do otvoreného konfliktu s biskupským tajomníkom. Na jeho zásah štúdiá nedokončil

a musel sa vrátiť na Slovensko. Ustavičné prekladanie z fary na faru (Lopej, Dubová a Slovenská Lupča) ho prinútilo v roku 1889 odísť do Ameriky.

Medzi slovenskými vysťahovalcami pôsobil predovšetkým ako kňaz, poradca v otázkach bežného života a šíriteľ osvety. Na svojej fare si zariadil ateliér a dielňu, kde sa zrodili výpočty a prototypy všetkých jeho objavov a vynálezov v oblasti bezdrôtovotej telegrafie. V rokoch 1904-1916 získal spolu 15 patentov, uznanie celého technického sveta, okrem iných aj T. A. Edisona a svojho rivala Marconiho. V roku 1905 Murgaš ako prvý na svete uskutočnil rádiový prenos hovoreného slova.

V USA sa reverend Murgaš zapojil do národného a politického života. Bol predsedom vojnovnej Slovenskej národnej rady v Amerike a organizátorom „miliónovej zbierky“ amerických Slovákov na oslobodenie Slovenska, stúpencom spoločného štátu Čechov a Slovákov na rovnoprávnom základe a signatárom Pittsburskej dohody z 30. mája 1918.

Je vhodné si preto pripomenúť, že tento významný Slovak žil aj v našej obci, kde si konal svoje povinnosti pred oltárom farského kostola, pochovával našich predkov na našich cintorínoch a chodil po uliciach obce, po ktorých dnes chodíme aj my. Jozef Murgaš tu zanechal aj vzácnu pamiatku na svoj krátky pobyt. Sú to dve pomerne veľké olejomalby namaľované na plechovom podklade, ktoré od svojho vzniku až do generálnej opravy farského kostola v roku 1985 zdobili jeho steny.

JTu

Výstavba železničnej trate

(Výpis z kroniky podľa Pamiatky J. Antala, železničného oficiála vo výslužbe)

Prudký rozvoj výroby v Štátnych železiarňach v Podbrezovej na konci 19. storočia si vyžiadala napojenie fabriky na železničnú trať. V roku 1880 sa v Budapešti rozhodlo o stavbe železničnej trate Banská Bystrica – Podbrezová. Trať cez chotár Dubovej

bola navrhnutá v dvoch variantoch. Viest trať pri Hrone a tok s veľkým nákladom regulovať alebo poza kostol urobiť tunel, tiež s veľkým nákladom. Proti tunelu sa postavila cirkev, proti trati pri Hrone iné „zainteresovanosti“ a proti stavbe železnice všetci občania. Stavebná spoločnosť musela pozemky na stavbu vyvlastňovať aj proti vôli občanov a viesť trať cez záhrady tesne popri domoch. Občania Dubovej si neželali ani stanicu a táto bola postavená len pri obci Zámotie a pomenovaná Zámotím, hoci bola postavená na katastrálnom území obce Dubová. Už v roku 1882 bola trať hotová. Stavbu realizovala firma Hoffer a Quittner z Budapešti. Dozorným inžinierom bol Adolf Csianone. Práce vykonávali talianski robotníci.

Poznámka: V Nemeckej je pôvodným telesom trate súčasná komunikácia na Školskej ulici. Terajšie teleso trate za železničnou zastávkou Nemecká na tomto úseku spolu s novým mostom cez Kostolný potok bolo vybudované v roku 1938. Preložením sa zväčšil polomer oblúka trate pod školou, čo umožnilo zvýšiť rýchlosť prechádzajúcich vlakov.

Historická pohľadnica – Pozdrav zo Zámotia z roku 1917: Železničná trať so stanicou, malá vodná elektrárňa a vápenka

JTu

Cvičte a hýbte sa v každom veku

K paradoxu súčasného života patrí jav, že čím sa životné tempo zrýchľuje, tým menej sa pohybujeme. Mechanizácia, automatizácia a rozsiahly technický pokrok síce prináša ľahší spôsob práce, a teda aj pohodlnejší život, ale za cenu podstatného poklesu telesnej aktivity. Táto skutočnosť má negatívny vplyv na zdravie človeka, pretože všetko, čo sa časom nepoužíva, degeneruje. Platí to nielen pre rozumovú, ale aj fyzickú stránku človeka. Inak povedané, pohyb má mimoriadne pozitívny vplyv nielen na telo, ale aj na myseľ.

Pohybová aktivita a senióri

Dosiahnutie vysokého veku pri dobrom psychickom stave bolo odpradáva priáním ľudstva. Touto problematikou sa zaoberali nielen vedci, ale aj básnici a filozofi. Už Aristoteles presadzoval vo svojom učení kalokagatiu – harmóniu, dokonalosť duše a tela.

Lekári tvrdia, že pohyb možno pridávať do nášho každodenného života neustále, dokonca aj vo vysokom veku. Znamená to, že ak sa chcete dožiť vysokého veku a byť čulí, mali by ste sa udržiavať neustále vo fyzickej aktivite. Menej liekov a viac pohybu! Pohyb cielený, dávkovaný, primeraný, všestranný, intenzívny a hlavne pravidelný. Platí to všeobecne pre každý vek a každého človeka. I napriek skutočnosti, že v staršom veku stúpa opotrebovanosť organizmu, je pomýlený a nesprávny názor, že s cvičením treba skončiť. Práve opak je pravdou.

Je všeobecne známe, že ľudia vo vyššom, pokročilejšom veku sú spokojnejší, ak vykazujú vysoký stupeň aktivity vo voľnom čase a rozsah ich záujmov je široko rozvinutý. Pomáha im to udržať si dlho dobrú kvalitu života.

Pohybová aktivita a ženy

Tradícia športu na dedinách ešte v nedávnej minulosti bola väčšinou spájaná s mužmi a futbalom. Na to, že športová aktivita je dôležitá rovnako pre ženy ako pre mužov, si postupne začíname zvykať. Len čo žene pribúda povinností v rodine, v zamestnaní, vo verejnom živote, na prvom mieste vynecháva zo svojho programu telesné cvičenie, športovanie alebo pohyb v prírode. Situácia sa postupne mení. V súčasnosti už netreba nikoho presviedčať, že vyvážená strava a dostatok pohybu sú predpokladom zdravého a dlhého života celej populácie. Táto skutočnosť priviedla aj kolektív žien z Nemeckej k cvičeniu. Patria k tým, ktorí pochopili, že pravidelné telesné cvičenie nie je vecou módy, nie je výstrednosťou ani výsadou mladých dievčat, ale fyziologickou životnou potrebou dnešnej ženy v každom veku.

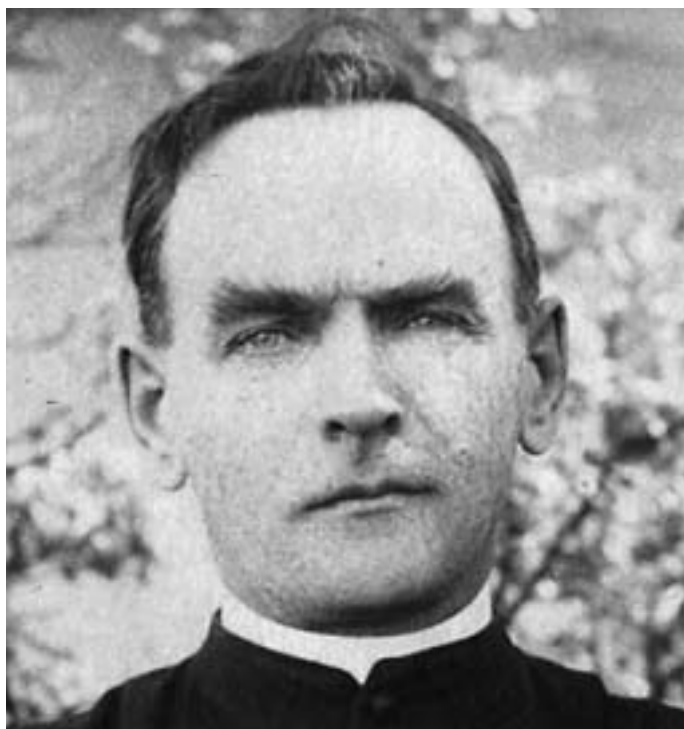
Srdečne uvítame medzi nami každú stredu všetky ženy, ktorým nechýba optimizmus a radosť z pohybu. Veková hranica je neobmedzená. Tešíme sa na Vás.

Jana Belková

J. G. Tajovský a Nemecká

Osobnosť spisovateľa Jozefa Gregora – Tajovského hádam netreba našim čitateľom zvlášť predstavovať. O tomto významnom prozaikovi a dramatikovi slovenského literárneho realizmu sa každý z nás učil v základnej či strednej škole. Poznáme jeho príťažlivé poviedky *Mamka Pôstková*, *Do konca*, *Maco Mlieč* alebo *Prvé hodinky*, v ktorých verne a pravdivo zachytil život jednoduchých ľudí svojej doby. Viackrát sme v podaní profesionálnych hercov v televízii či v spracovaní dedinských divadelníkov na ochotníckych doskách videli jeho divadelné hry (najčastejšie *Ženský zákon* či *Statky – zmätky*), ktoré nás zaujali živoucou dialógov, stvárnených postáv či ľudovým humorom.

Dubovský dekan-farár Ján Gregor

Málokto z obyvateľov našej obce však už vie, že tento náš literárny velikán mal blízky vzťah k Nemeckej i Dubovej, že tu strávil viacero voľných chvíľ a čerpal inšpiráciu pre svoju tvorbu. Ako sa sem Tajovský vlastne dostal a čo ho pritiaхло do našich končín? A prečo bola ulica tiahnuca sa popod kostol popri Kostolnom potoku nazvaná práve jeho menom?

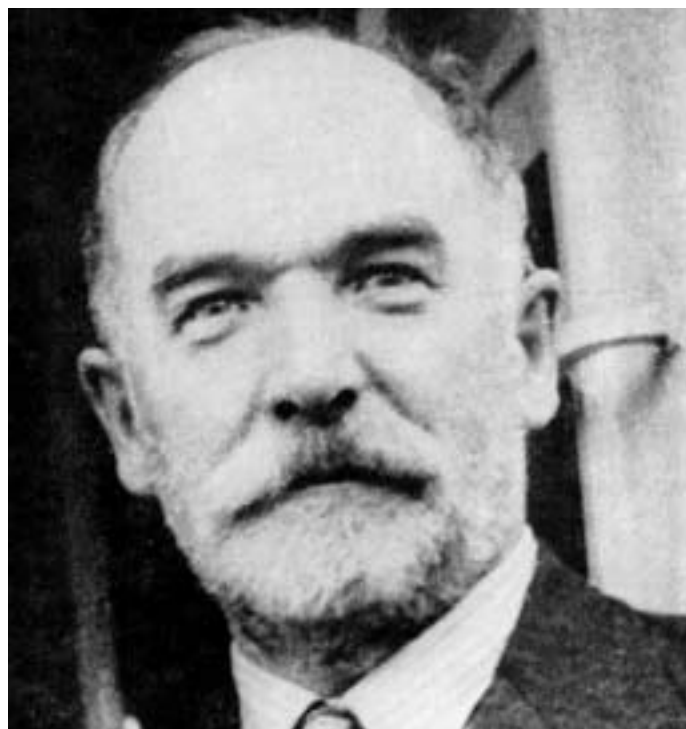
Naši starší občania si ešte iste pamätajú, že v období medzivojnovnej Československej republiky, konkrétne v rokoch 1924–1935, pôsobil ako kňaz a správca dubovskej farnosti jeho mladší brat Ján Gregor. A tu je spojivo, ktoré doviedlo spisovateľa do našej obce. Na jeho časté pobyty u brata na starobylej dubovskej fare, no najmä v okolitých lesoch a prírodných zákutiach si spomína v knihe *Jozef Gregor – Tajovský v kritike a spomienkach* z roku 1956 Ján Chladný, ktorý tu pôsobil dlhší čas vo funkcii poľného.

Ešte nikdy v živote som sa nechystal ceruzky s takou radosťou ako teraz, keď mám možnosť našej verejnosti porozprávať aspoň čo-to o svojich osobných stykoch so spisovateľom Jozefom Gregorom – Tajovským v rokoch 1926–1935 v Dubovej, kam dochádzal za svojím bratom dekanom.

Tento príspevok píšem v tej istej miestnosti, kde náš zvečnený spisovateľ vytvoril niektoré svoje literárne práce a kde študoval materiál pre svoju tvorbu. V tejto izbičke katolíckej

dubovskej fary zvykol bývať, keď so svojou ženou, spisovateľkou Hanou Gregorovou a s dcérou Dagmar chodieval sem letovať. Po prvý raz sme sa stretli, keď som prišiel dozerať na opravné práce pri kostole a fare, ktoré vykonával patrón nad farou, môj zamestnávateľ Štátne lesy. História nášho kostola zapodieval sa pre jej pútavosť aj sám spisovateľ Tajovský a napísal o tom článok do „Slovenských pohľadov“ v roku 1929.

A keď si dnes pripomínam toto naše prvé, ako i naše ďalšie stretnutia, vidím ho pred sebou sviežeho, vždy usmiateho, prihládzajúceho si briadku a zvyčajne vždy cmúľajúceho cigaretu. A v duchu ozve sa mi jeho milý, preteplný hlas, ktorým sa vždy i k nám, jednoduchým ľuďom, vedel milo prihovoriť, lebo

Spisovateľ J. G. Tajovský

bol náš, vychádzal spomedzi nás a všetky naše denné radosti aj starosti poznal, boli mu prirodzené, vedel nad nimi zväznieť i usmiať sa, poradiť i pomôcť.

Všetkých nás, čo sme na Dubovej prišli s ním do styku, nepýtala k nemu len úcta ako k bratovi pána dekana, ako k podplukovníkovi a ako k známemu spisovateľovi, ale už pri prvom spoločenskom dotyku pocítili sme k nemu zriedkavú, nezvyčajnú sympatiu a bezprostrednú lásku, ktoré vyžarovali predovšetkým z neho, odrazili sa v našej duši a k nemu sa zas vracali. No hneď sme aj zbadali, že jeho vzťah k ľuďom a jeho dôveru, i keď vždy boli zdobené čerstvými kvietkami jeho ľudskosti, strážili vždy jeho jasné a prenikavé oči a bystrý kritický um.

Radi sme chodievali za ním a iste aj on rád chodieval medzi nás, sledoval našu prácu predovšetkým okolo lesov, čo mne bolo najbližšie, radil, hájil, pomáhal, zaujímal sa o naše najbežnejšie denné starosti, pomáhal nám ich riešiť, no len potiaľ otváral svoju dušu plnú lásky a rady, kým nezbadať na ľuďoch vypočítavosť, neúprimnosť a pretváрку. Lebo ako všade, i tu medzi nami boli ľudia, čo sa snažili votrieť do jeho priazne v snahe voľačo hmotné z toho získať a falošnosťou, chamtivosťou, ba i vydieračstvom snažili sa oklamať dobráckeho pána spisovateľa, no málokedy sa im to podarilo. Poznal a prezrel ľudí tak, ako to len spisovateľ môže, ktorý najhlbšie nazrieť vie do duše človeka.

A ako vedel pomôcť jednotlivcom, tak vedel pomôcť aj celej obci, všetkým nám. Spomínam si, ako účelne zasiahol svojimi stykmi na najvyšších miestach, keď našim chudobným občanom vyvlastňovali pozemky pre výstavbu rafinérie. Núkali nám za pôdu neprimerane nízku cenu, a keď sme sa obrátili s prosbou na pána spisovateľa, začal spolu so svojim bratom za vecou chodiť a podarilo sa im vymôcť, že nám cenu zdvojnásobili.

Medzi najosobnejšie záľuby nášho vzácného letného hosťa – lebo pokladali sme ho nielen za hosťa fary, ale i všetkých nás – patrila rybačka a poľovačka. A keď sa už chystal sem k nám na Hron, napísal bratovi, aby som mu vykonal rybársky lístok do niektorého z našich bystrých horských potokov, alebo do Hrona. Prirodzene, vždy som to ochotne vybavil. A keď už prišiel a bola chvíľa, vzal prút, košík a – „pán Chladný, ideme“. Chytil ryby len v čase, keď to bolo dovolené a také, aké predpisy dovoľovali. Aj pri rybačke býval veselý, rozprával sa so mnou, žartoval, ale zas o chvíľu zmĺkol, aby si jeho myseľ odpočinula v tísine prírody, alebo popúšťal svojim myšlienkam uzdu spisovateľskej fantázie. Bol dobrým, nenáročným spoločníkom. Keď ešte chodieval k nám prvé roky, rybáril zväčša v Hrone, kde boli pre to dobré podmienky, najmä kým nevychádzali doň kaly dubovskej rafinérie. Neraz priniesol dobrý úlovok do dubovskej farskej kuchyne, ale veru sa stalo, že prišiel i naprázdno, a ako to medzi rybármi vždy býva, poriadne zmokol pod prškou rybárskych žartov. Z jeho rybárskych príhod u nás zaslúži si osobitného spomenutia mimoriadne šťastie, s ktorým sa stretol, keď za asistencie nášho známeho rybára Joža Abraháma vytiahol po urputnom zápase v Studienci osemnásťkilovú hlavátku. No ako to už býva, hneď z rybačky šiel šťastný rybár s pomocníkmi do Nemeckej, kde sme v hostinci u „Friškov“ usporiadali „kar“. Rozdelili sme si hlavátku, ako to pán spisovateľ rozhodol. A aby mala v čom plávať, najprv všetkých nás pohostil šťastný lovec a potom pohostili sme my jeho a veru trvalo pár hodín, kým sme sa v dobrej nálade porozhádzali.

Hoci jeho povahe bola bližšia rybačka, predsa rád chodieval, najmä ako hosť, aj na poľovačku, a tak sa mi vidí, že väčšmi preto, aby sa mohol potúľať po našich krásnych horách, než kvôli koristi. Ale niekedy zobral aj flintu a keďže bol pomerne dobrým strelcom a aj šťastie mu pomáhalo, zvykli sme ho stavať na najlepšie „štandy“. Najradšej chodieval na čakanú čiernej zveri, na obecnú lúku Zúzovo, ktorá patrila k obecnej poľovačke Nemeckej a bola obkolesená štátnymi lesmi: Nemčianskou dolinou, Randou, Holým vrchom, Benčovom a Rakytovcom. A keďže v tie časy bola v týchto štátnych lesoch zver úplne chránená, bolo toto najvhodnejšie miesto, kde vybehla pod ranu našich poľovníkov. Náš pán dekan vravieval žartovne, že je to revír, kde našu poľovačku erár podporuje. A bolo veru aj treba, lebo v obecnom revíre sa len kde-tu ukázal ušiak alebo zablúdi-la tam srnka, ale aj tie dlho sa netešili zo života a ak ich neodstrelil poľovník, prišli pod mušku „raubšica“. V štátnych horách bolo hojne nízkej a čiernej zveri, ktorá sa tu cez deň ukrývala a keď sa zotmilo, vychádzala v krdľoch na Zúzovskú lúku. V Rakytovci zvykla odpočívať srnčia, v Rande čierna zver. A keďže tu nebolo vysokej zveri, mohli tieto druhy zveriny spokojne sa skrývať, najmä keď mali pre svoj pobyt výborné podmienky: čierna močariská v hustom lese, srnčia úslnnú horu s jedinečnou horskou vodou, blbotajúcou zo žriedla.

V istý pekný, slnečný letný deň vybrali sme sa v tieto strany na poľovačku. Prišli sme hore nad žriedlo a asi tridsať-štyridsať krokov od mladiny Rakytovce sme si sadli, oddýchnuť si. V rozhovore vrátili sme sa k jeho dávnejšej prosbe, aby sme mu zbúchali dakde v tísine chatku, hoci aj kolibu, kde by si mohol zísť pohútať a prípadne i písať. Opýtal som sa ho, či by sa mu toto miesto páčilo. Vstal, porozhliadal sa, poprechádzal sa a s vyjasnenou tvárou mi vraví, že súhlasí, aby sme mu tu vystavili „úchýľišť“, páči sa mu vraj miesto i okolie, rád bude sem chodiť odpočívnuť si, kým je v Dubovej.

„Lenže,“ dodáva dôrazne, „ja nechcem nijakú chatu, ale len obyčajnú rubársku kolibu s vatriskom na zemi, kde by sa mohli uchýliť v prípade potreby traja-štyria ľudia, a ktorá by bola

zariadená čo najjednoduchšie. A pred kolibou by ste mohli postaviť z jednoduchých dosák stolík a lavičku na kolíkoch, aby som si tu mohol čarbať; do koliby vojdem, iba akby sa bolo treba skryť.“

Na druhý deň ho v akejsi súrnej veci odvolali do Bratislavy a keď sa o týždeň vrátil, koliba už stála. Len sme mu do nej postavili asi poldruhametrovú truhlicu z kresaných dosák s vrchnákom a remennými pántami, aby si tam mohol ukryť svoje papiere a prípadne i potraviny pred ostrými zubkami lesných a poľných myši.

Bolo to vari začiatkom augusta roku 1932, keď po prvý raz zazrel svoju kolibu a naradostený sa nám poďakoval. Spokojný povedal, že tak si to predstavoval, tu si vraj bude, tu nad Dubovou, pokojne písať. A skutočne, častejšie dochádzal sem so svojou rodinou, niekedy tu aj prenocovali na čerstvej jedľovej čečinke pri usmievajúcom sa ohníčku. Pred kolibou neraz sedával nad papiermi, pofajčieval, hútal, písal a zas prečiarkoval a zas písal, a keď ho človek zobďaleč pozoroval, videl na jeho tvári odrazať sa myšlienky, ktoré kládol na papier, raz veselé, raz vážne. Veru, Tajovského skromnosti a tvorbe stačila koliba nad Dubovou – po rokoch ju zrúcali a postavili na tom mieste veľkú chatu pre členov poľovníckej spoločnosti.

Tieto naše prechádzky do hôr patria k mojim najkrajším spomienkam, vtedy som sa najlepšie presvedčil o spisovateľovej nenáročnosti a skromnosti, zjavmi to, s akými sa dnes už málo stretávame.

V rokoch 1932-1936, keď už v Dubovej projektovali a stavali fabriku na rafinériu olejov, Tajovský sa zaujímal okrem prírody aj o problematiku, súvisiacu s touto prácou a zasahujúcu do života našej obce. Pravdepodobne písal nejaké nové väčšie dielo, ako si na to spomína aj žena tunajšieho bývalého lekára dr. Michala Kindernaya. K tejto rodine totiž Tajovský najčastejšie dochádzal, patrili k jeho priateľom, s nimi sa rozprával i o svojej tvorbe, žiaľ, pani Kindernayová si nezapamätala, o aké dielo šlo. Len si spomína, že námetovo čerpal z udalostí, súvisiacich s premenou nášho kraja. Na to isté sa rozepamätáva aj Irena Weissová, rod. Rolková, ktorá potom s pomocou Gregorovcov prešla bývať do Bratislavy, neďaleko ich domu, a ktorá mi vravela, že sa pán spisovateľ neraz s ňou rozprával o príčinách jej rodinného rozvratu. Tajovský zaujal sa tejto opustenej ženy, matky dvoch detí, pomáhal jej uplatniť nároky pri rozvodovom procese, ba požiadal aj ktoréhosi svojho známeho advokáta v Bratislave, aby sa jej prípadu zaujal. Ale celý prípad zaujímal ho nielen z ľudskej stránky, ale zrejme aj ako spisovateľa a možno ho chcel aj literárne spracovať. Proces sa ťahal dlhé roky a Weissová za pomoci Gregorovej obhájila aspoň svoje najzákladnejšie práva. Keď som sa teraz po rokoch s ňou rozprával, spomínala s veľkou vďačnosťou, ba so slzami v očiach na obidvoch našich vzácných spisovateľov, Tajovského i Hanu Gregorovú, ktorí sa jej ujali v najťažších chvíľach jej života.

A takto spomíname naňho všetci, čo sme ho poznali, s vďakou za všetky milé chvíle, čo sme s ním prežili. A keď som si pripravoval týchto pár spomienkových riadkov a rozprával som sa so všetkými, čo ešte na návštevy Tajovskovcov u nás spomínajú, oživilo sme si v spomienkach aj radostné chvíle, ktoré sme prežili pri nacvičovaní a hraní jeho hier, ba veru sme si aj vyrátali, koľko známostí sa nadviazalo na tých skúškach, z ktorých boli šťastné manželstvá – a dnes už deti z nich nacvičujú tie isté Tajovského hry. Akí sme boli šťastní, keď prišiel na naše skúšky alebo predstavenia, ako sme sa vždy snažili vyčítať z jeho tvári, či je spokojný, ako nás mrzelo, keď celkom nenápadne a so svojou známou milotou naše predstavenia síce pochválil, ale súčasne upozornil na nedostatky niektorých hercov a ako sme sa snažili tieto nedostatky odstrániť! Bol nám nielen dobrým spoločníkom, pomocníkom a radcom, ale i dobrým vychovávateľom a vzorom.

Pripravil: M. Lokša

(Nabudúce prinesieme niektorú z Tajovského krátkych próz, v ktorých zobrazil našu obec.)

Rozhovor s MILANOM ŠEVČÍKOM

Medzi nami žijú ľudia, ktorí svojimi aktivitami zviditeľňujú našu obec, aj keď sa o nich doma veľa nehovorí. Jeho prácou aj koníčkom je práca s koňmi, a preto som si dovoľil položiť mu niekoľko otázok. Reč je o pánovi Milanovi Ševčíkovi, ktorý je majiteľom športového klubu jazdeckta s názvom EQUUS SPORT Nemecká.

V akom veku u vás začala láska ku koňom a kde to bolo ?

O kone som sa zaujímal už ako veľmi malý, ale asi vo veku desiatich rokov možno hovoriť o vážnom záujme o kone. Ku koňom som sa dostal v obci Vizovice, kde malo chovnú stajňu a dostihovú dráhu JZD Slušovice.

Kedy ste sa začali zaoberať jazdeckým športom?

Vo veku dvanásť rokov som sa začal aktívne venovať v kategórii juniorov drezúre a parkúru.

Aké boli vaše najväčšie športové úspechy počas vašej jazdeckej kariéry ?

V štrnástich rokoch som obsadil 4. miesto v kategórii juniorov na Majstrovstvách republiky v drezúrových a parkúrových pretekoch. Od roku 1980 som sa týchto pretekov pravidelne zúčastňoval. V roku 1980 som sa zúčastnil Memoriálu Ventury v parkúre.

V akom veku ste skončili s aktívnym športom ?

S aktívnym športom som skončil vo veku 35 rokov, potom som sa začal venovať trénerstvu.

Pochádzate z Českej republiky. Kedy ste prišli na Slovensko a kde bolo vaše prvé pôsobisko v tejto branži ?

Na Slovensko som prišiel v roku 1993 a začal som pracovať v Banskej Bystrici v nemenovanej investičnej spoločnosti. Z Českej republiky som si priniesol v tomto roku tri kone, ktoré som mal ustajnené v Badíne. V roku 1999 som prišiel do Nemeckej a založil som tu športový klub jazdeckta s názvom EQUUS SPORT Nemecká.

V súčasnosti máte trvalý pobyt v obci Nemecká a prevádzkujete v obci jazdecký klub, takže moja ďalšia otázka znie: Čo ponúkate v jazdeckom klube?

Jazdecký klub ponúka športovú a vychádzkovú jazdu na koni, jazdeckú školu, hipoterapiu, predaj koní a jazdeckých potrieb a v neposlednom rade aj možnosť ubytovania.

Čo všetko sa skrýva pod pojmom jazdecká škola?

Jazdecká škola sa v základnej štruktúre delí na mladých jazdcov, najčastejšie od 6 rokov veku, a na dospelých jazdcov. Mladí jazdci získavajú základné zručnosti v jazde na koni a súčasne sa učia povinnostiam súvisiacim s pravidelnou starostlivosťou o koňa. Odmenu za ich prácu je radosť z jazdy. Jazdecká škola dospelých jazdcov je zameraná na získanie zručností v jazde na koni a ja založená na komerčnej báze.

V akom veku sa podľa Vás môže dieťa začať venovať koníkom, resp. prvýkrát si sadnúť na koníka?

Myslím si, že vo veku 6 rokov je pre dieťa ideálne začať sa venovať koníkom, ale nebránim sa aj deťom v mladšom veku, ktoré nás navštevujú, samozrejme, aj so svojimi rodičmi, resp. príbuznými.

Vráťme sa k spomínanej hipoterapii. Čo to vlastne je?

Je to cieleňé spojenie účinku pohybu koňa na ľudský organizmus, realizované polohovaním, sedením a jazdením na koni. Hipoterapia je

pohyb na zmiernenie alebo odstránenie symptómov ochorenia, zasiahnutie i do zdroja ochorenia, zlepšenie duševnej rovnováhy, psychickej pohody, zvýšenie motivácie k spolupráci na terapii, podporuje schopnosti detí s mentálnym postihnutím či poruchami učenia. Uvedená služba je u nás bezplatná.

Kolko koní a aké plemená máte v súčasnosti na farme v Nemeckej?

Momentálne mám na farme cca 40 koní, ktoré sú majetkom jazdeckého klubu, resp. sú u mňa kone iných majiteľov v tzv. „korskom hoteli“. Z plemien tu máme anglických plnokrvníkov, slovenských teplokrvníkov, arabských plnokrvníkov, quatre horse a taktiež pre deti najobľúbenejšie plemená slovenský športový pony a waleský pony.

Aké činnosti sa vykonávajú počas bežného dňa na farme koní?

Ráno začína kŕmením koní, odpratávaním exkrementov spod koní a ich vývozom a čistením koní. Ak je pekné počasie, idú všetky kone do výbehov, ak nie, ostávajú v stajni. Poobede okolo tretej hodiny začínajú tréningy na koňoch, resp. jazdecká škola. V tomto období tu chodia trénovať aj športovci Dukly Banská Bystrica v modernom päťboji. O šiestej hodine večer začína ten istý kolobeh ako v ranných hodinách.

Kto tieto činnosti vykonáva?

Uvedené činnosti vykonávajú zamestnanci jazdeckého klubu a členovia klubu, samozrejme, s mojou asistenciou.

Pokračovateľkou jazdeckého športu u vašej rodiny je dcéra Silvie Ševčíková, ktorá sa venuje pod vašim trénerským vedením parkúru a drezúre. Mohli by ste nám povedať niečo o jej športových úspechoch?

Silviiným najväčším úspechom bol doposiaľ zisk bronzovej medaily z M SR v Poprade z roku 2005, ktorú si vybojovala s poníkom Tibetom. V roku 2007 vystúpila aj na najvyšší slovenský piedestál. Na parkúrových M SR juniorov a detí, ktoré sa 10. – 12. augusta 2007 konali v Spišskej Novej Vsi, si na koni Telma vybojovala juniorský majstrovský titul.

Viem, že jazdecktvu vo vašom klube sa venujú aj dievčatá z Nemeckej. Takže ktoré sú to a aké výsledky už dosiahli?

Z Nemeckej máme dve dievčatá, ktoré sa venujú parkúru a drezúre. Sú to Lucia Kohútová a Petra Kobzošová. Z úspechov tu máme u Lucie Kohútovej 3. miesto v parkúrovom skákaní Stredoslovenskej oblasti v roku 2007 v kategórii dospelí na kobyle s menom Yogi, u Petry Kobzošovej 1. miesto v parkúrovom skákaní Stredoslovenskej oblasti v roku 2007 v kategórii detí na kobyle s menom Arleta. Taktiež sa s týmito dievčatami zúčastňujeme oblastných súťaží v Maďarsku, Rakúsku a v Českej republike, ale zatiaľ bez popredných umiestnení.

Chcel by som sa Vás opýtať na športové podujatia, ktoré budete organizovať v roku 2008.

Dňa 15. 6. 2008 sa budú konať v našom areáli preteky v parkúrovom skákaní Stredoslovenskej oblasti v kategórii detí a juniorov a v jesenných mesiacoch sa budú konať Medzinárodné preteky v modernom päťboji. Každý rok ukončujeme sezónu poväčšine koncom októbra tzv. „Hubertovou jazdou“, ktorá má v posledných rokoch hojnú účasť a je jednou z najkrajších akcií v roku. V tomto roku by sme chceli aj v spolupráci s Obecným úradom Nemecká počas Dňa obce uskutočniť Deň otvorených dverí v našom areáli s ukážkou jazdeckých zručností našich jazdcov a možnosťou jazdenia pre deti pod naším dohľadom, ktoré by boli spojené s drobným občerstvením. Zároveň týmto pozývam na túto akciu všetkých občanov obce z Nemeckej, Dubovej a Zámestia.

Kedy je možné prísť sa pozrieť na koníky, resp. si na nich zajazdiť?

Výcvik sa realizuje od 15.00 do 18.00 hodiny v pracovných dňoch, po telefonickom dohovore aj v inom čase. Informácie záujemci získajú na adrese Milan Ševčík, Tehelná 29, Nemecká, PSČ 976 97, tel. číslo 0905/225595, e-mail www.parkur.sk

Ako sa vám páči v našej obci?

Na uvedenú otázku odpoviem veľmi jednoducho. Keby sa mi tu nepáčilo, tak by som tu nebol.

Moja posledná otázka. Aká je vaša životná filozofia?

Moju životnou filozofiou je na jednej strane celodenná práca s koňmi, ktoré sú späté s prírodou, a na strane druhej práca s ľuďmi, ktorým prostredníctvom koní pomáham plniť vysnívané ciele.

Za rozhovor ďakuje Ján Turčan ml.

Zo športového diania

Sokol Nemecká na turnaji v Badíne

Počas dvoch po sebe nasledujúcich sobôt 26. januára a 2. februára sa uskutočnil 4. ročník veľmi populárneho turnaja v halovom futbale MY CUP 2008. Prihlásené futbalové mužstvá I. a II. triedy boli rozdelené do dvoch oblastí – bystrickej (súperilo sa v Badíne) a breznianskej (v Závadke nad Hronom).

Naše mužstvo v základnej časti turnaja 26. januára v Badíne malo za súperov Šalkovú „A“, s ktorou vyhralo 10:6, Dúbravicu, ktorú porazilo 9:5, a Strelníky, s ktorými vyhralo 2:0. Spolu so Šalkovou „A“ postúpilo do finálového turnaja, ktorý sa odohral 2. februára. Okrem siedmich mužstiev bystrickej skupiny postúpili aj tri mužstvá z Horehronia.

Vo finálovej „B“ skupine sme zvíťazili s Mýtom pod Ďumbierom 4:3, s Braväcovom 7:5, so Šalkovou „B“ 6:4 a prehrali sme len s Tajovom 1:2. Napriek tomu mužstvo postúpilo z 1. miesta do štvrtfinále, kde sa stretlo so štvrtým mužstvom skupiny „A“ – s Riečkou.

Hralo sa už vyradovacím spôsobom a aj napriek dobrému výkonu sme podľahli Riečke 1:2 a nepostúpili sme do semifinále. Celkove mužstvo skončilo na 5. mieste z 22 mužstiev. Víťazom turnaja sa stala Riečka. Za najlepšieho hráča turnaja bol vyhlásený náš hráč Tomáš Kováč z Nemeckej. Okrem dobrého športového výkonu patrí chlapcom poďakovanie aj za slušné vystupovanie počas zápasov a medzi nimi.

Mgr. Rudolf Chromek

Mužstvo Sokola Nemecká. Zľava doprava hore: J. Lokša, R. Chromek (tréner), T. Rosina, L. Jablonský, M. Múka, V. Sojak, T. Kováč, J. Halgaš. Zľava doprava dole: M. Kováč, M. Bobok, M. Sojak, I. Klinčík, M. Vančo, L. Šrot.

Zo zápasu so Šalkovou „B“

Vianočný turnaj v nohejbale

S organizáciou nohejbalových turnajov sa v obci začalo v roku 2006 – prvý bol usporiadaný v rámci Dňa obce. Tak to bolo aj v minulom roku a v jeho závere bol dňa 29. decembra usporiadaný nohejbalový turnaj o pohár starostu obce Nemecká. Uskutočnil sa v telocvični ZŠ. Zúčastnilo sa dovedna 11 trojčlenných mužstiev, ktoré boli rozdelené do 4 skupín A, B, C, D. V rámci skupiny hral každý s každým a do štvrtfinále postúpili vždy 2 družstvá zo skupiny. Výsledky sú zacytené v nasledovnej tabuľke.

Poradie	Názov družstva
1. miesto	Ulica Sama Chalupku
2. miesto	Futbalisti
3. miesto	Tehelná ulica
4. miesto	Dr. Drevorubači
5. miesto	Bytovky
6. miesto	Ružomerský diabli
7. miesto	VÚ 5574 Nemecká
8. miesto	Brezno
9. miesto	Cestári
10. miesto	Invalidi
11. miesto	P V S

Víťazné družstvo v zložení Juraj Lokša, Tomáš Kováč a Peter Tomka získalo pohár starostu obce, 2. a 3. družstvo takisto poháre a ostatné zúčastnené družstvá vecné dary. Pripravenosť priestorov športovej haly zabezpečil vojenský útvar v Nemeckej, turnaj okrem obce sponzorsky podporili aj Ladislav Kontšek a Ing. Juraj Črepp. O prípravu turnaja a organizáciu hry sa postarali Jaroslav Klinec, Ľuboš Duľa a Mgr. Rudolf Chromek.

LD

Stolnotenisový turnaj v Dubovej

Záver roka 2007 si medzi sviatkami spríjemnili milovníci stolného tenisu, keď v dome služieb 29. decembra usporiadali už desiaty ročník stolnotenisového turnaja. Je to výborný relax v dobrej pohode medzi športovými priateľmi, ktorých sa tu zúčastnilo spolu 23 (mužov i žien).

Turnaj sa niesol pod záštitou starostu obce Ing. Jozefa Klimenta, ktorý prítomných privítal a zaželal im veľa športových úspechov. Po slávnostnom otvorení sa na dvoch stoloch rozpútal veľký športový boj. Ženy odohrali svoje zápasy v jednej skupine a môžeme povedať, že bolo na čo sa pozerieť. Víťazkou sa stala Mirka Králiková zo Zámestia. Ďalšie poradie bolo nasledovné: 2. Mariana Kohútová (Dubová), 3. Marcela Kohútová (Dubová), Jana Zajačková (Dubová), 5. Božena Tišťianová (Zámestie), 6. Miriama Rochocká (Zámestie), 7. Lívia Dziadová (Dubová).

V mužskej kategórii sa zúčastnilo 16 súťažiacich, ktorí hrali v dvoch skupinách na tri víťazné sety. Vekové zloženie bolo od 66 rokov (Vladimír Urban) až po 12 rokov (Tomáš Dziad). Do budúcnosti bude potrebné podľa počtu prihlásených rozdeliť hráčov podľa vekovej kategórie. Poradie v mužskej kategórii: 1. Jozef Nezbeda, 2. Jozef Potančok, 3. Marcel Stoklas, 4. Vladimír Urban, 5. Branislav Čižmárik, 6. Dušan Šanko. Na ďalších miestach sa o umiestnenie nehralo. Uvádzame zoznam ďalších zúčastnených hráčov podľa abecedy: Ivan Danek, Milan Dziad, Tomáš Dziad, Ján Jassnik, Pavol Králik, Vladimír Lopejský, Libor Petko, Lubomír Prečuch, Jaroslav Reizer, Milan Schusser.

Starosta obce po skončení turnaja odovzdal hráčom ceny a poďakoval všetkým za účasť a za hodnotné športové úspechy. O dobrú náladu sa postarali aj kuchári Ján Žabka a Ján Sojak (Jančo), ktorí navarili výborný guláš.

V každom prípade turnaj splnil svoj účel. A o to organizátorom išlo. Najväčšiu zásluhu na celom priebehu mal Daniel Kalický, ktorému prajeme skoré uzdravenie z momentálneho onemocnenia, aby mohol byť organizátorom aj 11. ročníka v roku 2008.

Vladimír Urban

Protest song

Hrbatá cestička tou Nemeckou ide,
akože môj milý ku mne večer príde?
Keď mu neotvorím dnes na večer dvierka,
veď zo mňa ostane už len stará dievka.
Veď zo mňa ostane už len stará dáma,
čo sa nedočkala toho svojho Jana.
Veru zlá cestička tou Nemeckou ide,
so zlomenou nohou už milý nepríde.

Veselá

Lietat si ako ten vták abo aspoň vtáčik,
krúžiť jasnou oblohou, žmurknúť na obláčik.
Čvirikať si, štebotať, z krička na krík sadať,
vyspevovať, tešiť sa, máčne zrnko hľadať.

Žiť by som ja chcela tak ako tento vtáčik,
na svete je to už tak, vo všetkom je háčik.

Napadla mi myšlienka a nie jedenkrát,
či keď víchor zaveje, má kde spať ten vták.

Keď si zraní krídelko a hlávku má bôľnu,
najprv sa ho spýtajú: „Platíš poisťovňu?“
Keď sa mladost vytratí, čo ho bude čakať?
Do pilierov neplatil, nemá ho kto ratať.

Nechcem ja byť žiaden vták ani malý vtáčik!
Radšej budem po zemi svoje telo vláčiť,
radšej budem v prachu ciest hľadiet na oblohu,
jarnú pieseň spievať si s tým vtáčikom spolu.

Jana

Opustili nás

Jolana Strapončeková z Dubovej (79)
Jozefína Tomengová z Nemeckej (88)
Pavol Búda zo Zámestia (54)

Narodili sa

Marko Skladaný (Zámostie)
Patrik Pavol Lehoczský (Dubová)

Blahoželáme

60-ročným

Mariánovi Marčokovi z Dubovej
Jánovi Slukovi z Dubovej
Jaroslavovi Vološčukovi z Nemeckej
Jiřímu Brožovi z Nemeckej

65-ročným

Marte Simanovej z Dubovej
Kvetoslave Čreppovej z Dubovej
Edite Kohútovej zo Zámestia

70-ročným

Lýdii Šuchovej z Nemeckej
Darine Karcelyovej z Dubovej
Elene Fonferovej z Nemeckej
Alexandrovi Pajonkovi z Dubovej

75-ročným

Jolane Beraxovej z Dubovej
Emílii Simanovej z Dubovej

80-ročným

Matilde Skalošovej z Nemeckej
Márii Luptákovej z Nemeckej
Júlii Filipkovej z Dubovej

85-ročnej

Márii Marčokovej zo Zámestia

90-ročným

Márii Kúdelkovej z Dubovej

100-ročnej

Anastázi Solivajsovej z Dubovej

Do manželstva vstúpili

Ondrej Bartoš a Lýdia Tučeková
(vo farskom kostole v Dubovej)